

Adayların uzaktan öğretmenlik uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri

Nida Bayındır

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Öz

Nitelikli insan yetiştirmek nitelikli insanların işidir. Öğretmen adaylarının mesleki uygulamaları onların öğretmenlik becerileri için oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Araştırmanın amacı; uzaktan internet tabanlı öğretmenlik uygulamalarının etkililiğini ortaya koymaktır. Araştırma, adayların uzaktan internet tabanlı olarak sürdürdükleri öğretmenlik uygulamaları değerlendirmelerini kapsamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-20 akademik yılında sınıf eğitimi bölümünde öğrenim gören 45 son sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada uzaktan öğretmenlik uygulamaları derinlik odaklı incelendiği için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşmuş yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Araştırma sonuçlarına göre, adaylar öğretmenlik uygulamalarının temel belirleyicisi olarak uygulama öğretmeni ve öğretim elemanını görmektedir. Uzaktan öğretmenlik uygulamaları sırasında en çok sıkıntı yaşadıkları alan teknik zorluklar ve dijital okuryazarlıktır. Adaylar öğretmenlik uygulamalarının yüz yüze ve mikro öğretimle telafi edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Araştırma sonuçlarına göre, adaylara internet tabanlı (uzaktan) öğretim becerilerinin kazandırılması ve eksik kalan öğretmenlik uygulama becerilerinin okul ve fakülte işbirliği ile telafi edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet tabanlı öğretim, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayı, öğretim, değerlendirme

Reviews of preservice teachers about remote web-based teaching practices

Abstract

It is the work of qualified people to raise qualified people. The professional practice of the preservice teachers has a significant place for their teaching skills. The current study aims to demonstrate the effectiveness of remote internet based teaching practices. The study includes reviews of the preservice teachers about the remote WEB-based teaching practices. The study group of the research consists of 45 senior preservice teachers studying in the department of primary education in the 2019-20 academic year. Since distance teaching practices were analysed with a focus on depth, a case study, one of the qualitative research designs, was used in the study. The data collection tool is a semi-structured interview form consisting of open-ended questions developed by the researcher. According to the results of the study, preservice teachers see supervisor teachers and faculty members as the distinctive feature of the teaching practices. Technical difficulties and digital literacy were the areas where they encountered the most difficulties during remote WEB-based teaching practices. Preservice teachers think that teaching practices should be compensated through face-to-face and micro-teaching. According to the results of the present study, it is recommended that preservice should gain remote teaching skills and their missing teaching practices should be compensated with the cooperation of schools and faculties.

Keywords: Web-based teaching, teaching practice, preservice teachers, teaching, evaluation

Yazara ait bilgiler:

Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nida.bayindir@ogu.edu.tr, ORCID No:0000-0001-8329-358X

Atıf için;

Bayındır, N. (2021). Adayların uzaktan öğretmenlik uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 6 (1), 1-11.

Giriş

Öğretmenlik uygulamaları dersi, adaylara mesleki beceri ve yeterlik kazandırmak için eğitim fakültesi programlarında yer almaktadır. Böylelikle adayın lisans eğitimi boyunca kazanmış olduğu bilgi ve beceriyi gerçek bir okul ortamında deneyip, geliştirebilmesi için bir fırsat sağlanmış olmaktadır. Bu yüzden öğretmenlik uygulamaları adayın kendi alanıyla ilgili öğretmenlik performanslarını sergiledikleri önemli pratiklerdir. Bu uygulamalar adayların hizmet öncesindeki son deneyimleri olmaktadır. Aynı zamanda bu uygulamalarla adayların mesleğin sorumluluklarının farkına varmaları sağlanır. Bu bağlamda öğretmenlik uygulamalarının gerçek ortamı okuldur. Gerçek ortamda uygulama yapıldığında aday gerekli deneyimleri kazanır. Öğretmenlik uygulama sürecinde adaylar mesleki yeterliklere ilişkin kendilerini değerlendirme ve eksikliklerini giderme fırsatı kazanırlar. Öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunlar aynı zamanda adayın eksiklerini de gösterebilmektedir. Aday, okul yaşamına ilişkin kapsamlı bir deneyim ve gözlem imkanı kazanır (Şimşek vd, 2013, s.64, Demir ve Çamlı, 2011, s.118, Gürbüz Türk ve Çalış, 2019, s.110, Kocadere ve Aşkar, 2013, s.28, Kale, 2011, s.258, Yeşilyurt ve Semerci, 2012, s.477, İnan, 2013, Özdaş ve Çakmak, 2018, s.2749).

Zorunlu nedenlerden dolayı uzaktan sürdürölmeye çalışılan eğitim öğretim süreci (emergency remote education), öğrenen ve öğrenenlerin çeşitli sorunlarla karşılaştığı bir süreçtir. Çoğu zaman deneme yanılma yolu ile gerçekteştirilen uygulamalar uzun vadede büyük sorunlara neden olabilmektedir. Öğrenciler; teknoloji okuryazarlıklarını geliştirme, öğrenme öğretim sorunlarına esnek ve açık çözümler üretebilme, öz yönelim ve denetim gibi temel becerilerini kullanmak ve geliştirmek durumunda kalmaktadır. Ayrıca kurumların ve öğretmenlerin bilgiyi aktarma yolları ve uzaktan davranışları yönetme çabaları formal öğrenme süreçlerinde çok daha fazla önem kazanmaktadır (Bozkurt, 2020, s.117, Düzgün, 2020).

Öğrenme sürecinde uzaktan dijital öğrenme uygulamaları ile eğitim zaman ve mekândan bağımsız olarak ilerlemektedir. Ancak bu durum bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başında donanım varlığı ve teknoloji okuryazarlığı gelmektedir. Bunu, kullanılan içerik ve uzaktan öğretim yöntemleri izlemektedir. Bir diğer sorun ise değişen koşullara hemen uyum sağlanamamasıdır.

Bu tür zorunlu durumlarda yürütölmek zorunda kalınan eğitimin ve öğretimin niteliğinin belirleyicisi olan öğretmenlerin yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Sistemin uygulayıcısı olan öğretmenlerin öğretmenlik uygulamalarındaki pratikleri ileriki mesleki yaşantılarını yakından etkilemektedir. Öğretmenlik uygulamaları dersleri adayların uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanlarının görüşlerine göre işbaşında eğitildiği derslerdir. Bu anlamda yapılan çalışmalar (Altıntaş ve Görgen,

2014, Aslan ve Sağlam, 2018, Tosun, 2019, Arslan, 2020, Barış ve Çankaya, 2016; Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016; Ayvaci vd, 2019, Tuncer ve Bahadır, 2017, Yalman ve Kutluca, 2013, Öztaş ve Kılıç, 2017, Olcay ve Döş, 2016) adayların uygulamalarda karşılaştıkları sorunlar ve etkili uygulama örneklerine yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları ve öğrenme yolları ile birlikte öğretmen eğitim anlayışı ve öğretim yaklaşımları da değişime uğramaktadır. 21. Yüzyılda değişen eğitim paradigmaları, zorunlu durumlardan kaynaklı acil eğitim planlamaları, dijital öğrenme yaklaşımları vb. uygulamalar öğretmen ve öğrencilerin beklentilerini ve eğitim anlayışlarını değişime uğratmaktadır. Öğretmenlik uygulamalarının uzaktan yapılması da bu süreç içerisinde gerçekleştirilebilmektedir. Öğretmen, uzaktan eğitimin dinamiklerini mekândan bağımsız olarak planlamakta ve yürütmektedir. Belki de gelecek yüzyılların genel vizyonuna işaret olan bu uygulamalarda adayların yaygın bilgi işlem teknolojilerini nasıl kullanacağını bilmesi ve farklı öğrenme öğretme senaryolarına hazırlıklı olarak yetiştirilmesi gerekmektedir (Arslan, 2020, s.554, Öner ve Adadan, 2013, Arıkan, 2006). Öğretmenlik davranışları genellikle deneyim ve uygulamalarla kazanılmaktadır. Uygulamaya aktarılmayan bilgiler beceri haline gelmemekte, gerçek sınıf ortamındaki sorunları ve öğrenme üzerindeki etkilerini yakından gözleyememektedirler. Öğretmen yetiştirme anlayışının temel özelliği, adayların iyi bir eğitim almaları ve bu eğitimi sınıflarında uygulayabilecek öğretmenler olmalarıdır (Tosun, 2019, s.840). Araştırma, zorunlu nedenlerden dolayı uzaktan İnternet tabanlı öğretmenlik uygulaması yapmak durumunda olan öğretmen adaylarının uzaktan gerçekleşen uygulamaların etkililiği ve verimliliğine ilişkin değerlendirmelerini amaçlamaktadır. Araştırma, adayların temel öğretmenlik becerileri ile uygulama eksikliklerini belirlemek ve telafi etmek için geliştirilecek öneriler açısından önemlidir.

Yöntem

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması bir durumun ve bu durumun ilişkili olduğu şeylerin derinlemesine incelendiği bir desendir. Durum analizi ile bir durum farklı bakış açıları ile incelenir (Aytaçlı, 2012). Araştırmada öğretmen adaylarının uzaktan internet tabanlı olarak dahil oldukları öğretmenlik uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri alınmıştır. Bu yolla adayların eğitim öğretim uygulamalarını uzaktan gerçekleştiren kişiler olarak öğretimin niteliğini daha iyi anlamaları ve bu durumun geliştirilmesine önemli katkı sağlayacakları düşünülmektedir.

Evren-örneklem / Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu eğitim fakültesi son sınıf öğrencisi 45 sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Adaylar araştırmaya gönüllü olarak katılmışlardır.

Veri toplama araçları

Kolay örneklem yolu ile ulaşılan aday öğretmenlere araştırmacının oluşturduğu açık uçlu sorulardan oluşan yarı-yapılandırılmış bir görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme soruları öncelikle araştırmacı tarafından taslak sorular şeklide oluşturulmuş, uzman desteği ile gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmede veriler uzaktan asenkron olarak toplanmıştır.

Verilerin analizi

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden ve tümevarımcı analiz tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi ile toplanan verileri açıklayacak kavram birlikteliği ve tümevarımcı analiz ile kodlanan verilerin altında yatan kavramları ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Katılımcı isimleri (A1, A2, A..) kodlanmış ve bu kodlar ve temalar adayların verdiği yanıtlardan çıkarılmıştır. Araştırma verilerinin geçerliği için veri analiz süreci açıklanmış ve elde edilen kategorileri en iyi temsil eden örnekler seçilerek bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için ise iki araştırmacı görüşlerinden yararlanılmış ve kodlayıcılar arası güvenilirlik test edilmiştir. Uzaktan öğretmenlik uygulamaları kapsamında 19 kod çıkarılmıştır. Katılımcıların görüşleri birebir alınmıştır. Araştırma, örneklem sayısı ve ölçme araçları ile sınırlıdır.

Bulgular ve yorum

Araştırma kapsamında sınıf eğitimi son sınıf öğrencilerinin uzaktan zoom programı üzerinden yapılan öğretmenlik uygulamalarını değerlendirmelerine ilişkin yarı yapılandırılmış sorular ve bu sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen temalar aşağıda sunulmuştur. Bu temalar, uygulamaların etkililiği ve verimliliği, karşılaşılan sorunlar ve adayların öğretmenlik uygulamalarında eksik kaldığını düşündükleri becerilere ilişkin görüşleri şeklindedir.

Uzaktan (zoom üzerinden) yapılan öğretmenlik uygulamalarının etkililiği ve verimliliği

Adaylara uzaktan öğretmenlik uygulamasının etkili ve verimli olup olmadığı sorusuna ilişkin oluşturulan kodlar ve bunların sıklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının uzaktan öğretmenlik uygulamasının etkililiğine ilişkin bulgular

Kodlar	Frekans	Yüzde
Uygulama öğretmenine göre değişir	12	26,60
Öğretim elemanına göre değişir	10	22,30
Etkili ve verimlidir	8	17,80
Etkili ve verimli değil	15	33,30

Öğretmen adaylarının neredeyse yarısı uzaktan öğretmenlik uygulamalarının uygulama öğretmeni ve öğretim elemanına göre daha etkili olabileceğini düşünmektedir. Adayların yüzde 17,8'i ise uzaktan öğretmenlik uygulamalarını etkili ve verimli görmemektedir. Aday görüşlerinden bazı ifadelere aşağıda yer verilmiştir.

Bayındır

A1-Uygulama sınıfına göre değişebilecek bir durum. Benim şu an öğretmenlik uygulaması yaptığım sınıf için verimli geçiyor dersler. Çocuklar dersi dinliyor, ilgililer, sürekli kendilerini ifade etmek istiyorlar. Tabii ki yüz yüze olması çok daha iyi olurdu sebebi sınıf yönetiminde zorlanmam. Elimden geldiğince çocuklara ilgi çekici içerik sunmaya çalışıyorum fakat dersi sabote edebiliyorlar ve bununla başa çıkmada çok iyi olduğum söylenemez.

A2-Uzaktan öğretmenlik uygulaması farklı bir deneyim. Verimliliği hakkında bir şey diyemem ama çok verim aldığımı söyleyemem.

A15-Uzaktan öğretmenlik uygulaması gayet verimli geçiyor. İçinde bulunduğumuz koşullara ayak uydurmamız gerekiyordu ve bunu başarılı bir şekilde sürdürmekteyiz. Uzaktan da öğrencilere bilgi öğretimi yapılabilir ve uzaktan da onlara kendimizi sevdirebiliyoruz. Zoom uygulaması üzerinden haftada 3 gün staj yapıyorum. Gayet iyi ilerliyoruz ve verimli olduğumu düşünüyorum

A40-Etkin ve verimli bulmuyorum. Öğrencilerin davranış ve tutumları uzaktan eğitimle kontrol altına alınamıyor. Sınıf ortamı olmadığı için dersin verimliliği düşük ve etkinliklerin etki oranı düşük oluyor.

A32-Dijital ortamdaki erişim aslında daha kolay oluyor fakat ben bilgi aktarılırken kullanılan bilgilerin soyut kaldığını düşünüyorum. Çünkü öğrenciye bilgiyi aktarırken somutlaştırmak için bazen materyaller kullanmamız gerekiyor. Dijital ortamda bu pek mümkün olmuyor. Özellikle ilkokul çağındaki çocuklara eğitim verdiğimiz için ben verimin düştüğünü düşünüyorum. Çocuğun hatasını, anlayamadığı noktayı uzaktan eğitimde anlamak gerçekten zor oluyor. Aynı zamanda çocuklar hareket çağında olduğu için sürekli bilgisayar başında oturmaktan sıkılıyorlar. Olabildiğince etkililiği arttırmak adına interaktif uygulamalar ve oyunlar kullanıyorum. Aslında çocukların dijital ortama yetişkinlerden daha kolay adapte olduğunu düşünüyorum. İleriki yaşantılarında dijital platformu bu yaşta öğrenip kullandıkları için daha verimli kullanacaklardır diye düşünüyorum.

Adayların, uzaktan öğretmenlik uygulamalarını zorunlu ve geçici bir durum olduğunu algıladıkları, ancak öğretmenlik uygulama deneyimlerinin yüz yüze olmamasının da büyük bir eksiklik olduğunu belirtmektedirler. Öğrencileri ile yakından ilgili uygulama öğretmeni ve öğretim elemanının, uygulamalar uzaktan dahi olsa, adayın eğitimiyle yakından ilgilendiğini ve bu durumunda eğitimden en üst düzeyde faydalanmayı arttırdığını düşünmektedirler.

Öğretmen adaylarının uzaktan öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar

Adayların uzaktan öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlara ilişkin verdikleri yanıtlardan oluşturulan kodlar ve bunların sıklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının uzaktan öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kodlar	Frekans	Yüzde
Dijital ve teknik zorluklar	11	24,40
Uzaktan eğitime yabancılik	5	11,00
Sınıf yönetimi	4	8,80
Materyal hazırlama	4	8,80
İletişim	5	11,00
Zaman yönetimi	3	7,00
İçerik aktarımı	4	8,80
Yöntem	2	4,40
Ölçme ve değerlendirme	3	7,00
Motivasyon	4	8,80

Öğretmen adaylarının %24,4 ü uzaktan eğitimde en çok dijital ve teknik sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu sorunları uzaktan eğitime yabancılik ve iletişim sorunları izlemektedir. Aşağıda aday görüşlerinden bazı ifadelere yer verilmiştir.

A11-Ben internet alt yapısından dolayı wi-fi kesintileri yaşıyorum. Bu yüzden mobil veriden faydalanmam gerekiyor fakat bu da beni maddi olarak zorluyor. Aynı zamanda bilgisayarlarımızı çok yoğun şekilde kullanmaktan dolayı bazen ekranım donabiliyor. Bunun dışında çocukların derse katılması için sesleri açık oluyor genellikle fakat arka plandan çok ses gelebiliyor. Veliler bu konuda bazen gerekli hassasiyeti göstermeyebiliyor.

A23-Uzaktan öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan en büyük sorun, sınıf hakimiyetini sağlamaktır (sınıfı yönetme) diyebilirim. Uzaktan eğitimde dersi işlerken sıklıkla iletişim problemleri yaşanıyor. Bazen birçok sayıda öğrencinin mikrofonu açık kalıyor; çevresel ya da ailesel sesler gelebiliyor. Bazen öğrenciler konuşmaya başlıyor ve sesler uğultu olarak gelebiliyor. O seslerin azalması uzun zaman alabiliyor. Bunlar da sınıf hakimiyetini zorlaştırıyor ve öğrenciler kolaylıkla dersten kopabiliyor. Karşılaşılan diğer sorunlar arasında teknolojik materyaller hariç diğer ders içi materyallerin kullanılmamasını, dijital ortamların kullanımında ekran yansımalarının bazen sorun çıkarmasını ve internet erişimi sıkıntılarını sayabiliriz.

A38-Uzaktan öğretmenlik uygulamalarında karşılaştığım sorunlar oldukça fazla. Yoğunluk olarak teknik sıkıntılar yaşamaktayım. Bilgisayarımın çıkardığı sorunlardan tutup da, internet kaynaklı sorunlara kadar uzayıp gider. Bunun içinde uzaktan eğitimde kullandığımız sistem olan zoom uygulamasına alışmamak da dahil. Staja başlayalı 6 hafta oldu daha yeni yeni alışabiliyoruz.

A43-Bazen ders anlatırken İnternet bağlantısında sorun yaşayabiliyorum. Bu da bir anda dersten kopma. Bu durum öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden oluyor. Diğer bir durumsa öğrenciler paylaşım yaptığımız ekranı çizebiliyor. Nereden öğrendiklerini bilmiyorum ama bizim paylaşım yaptığımız ekranı karalayabiliyorlar ve bu yüzden de hem bizim hem de diğer öğrencilerin dikkati dağılmış oluyor.

A9-Uzaktan eğitimde yaşadığım en büyük sorun olarak söyleyebileceğim problem; ekranın yetmemesidir. Ekranda bütün çocukları bir arada görmediğimiz için sınıf yönetimini sağlamak çok zordur. Seslerin birbirine karışması da çocukların yönergeleri anlamasını zorlaştırmaktadır. Çocukların sesi kapatılsa bile yaşlarının küçük olması sebebiyle 2 dakika sonra durum eski hale dönmektedir. Dikkati çekmek için yapılan etkinlikler olsa da dikkat çocuğun ev hayatındaki bir sebepten dolayı hemen dağılabilmektedir. Grup etkinliklerinin yapılamaması da kullanabileceğimiz teknikleri sınırlandırmaktadır.

Adaylar en çok teknik imkansızlıklar ve teknoloji okuryazarlığına yönelik eksikliklerini sorun olarak görmüşlerdir. Bu sorunlar daha çok internete erişim ve dijital öğretim platformunu kullanmaya ilişkindir. Bunun için teknolojinin etkili bir şekilde kullanılması, istenen verimin elde edilmesi için teknolojik alt yapının ve teknoloji okuryazarlık düzeyinin planlı ve bilinçli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle adayların kullanacakları teknoloji hakkında bilgi ve becerilerinin olması, ders içeriklerine uygulama pratikleri yapmaları beklenmektedir. Adayların teknolojiyi ders içeriğine ve pedagojik yaklaşımlarına uygun kullanmaları, teknolojik modüllerle ilgili bilgi ve yeterlikleri geliştirildikten sonra öğretmenlik becerilerini geliştirmeleri beklenmemelidir. Çünkü adaylar tarafından ifade edilen sınıf yönetimi, iletişim vb, uygulama becerileri bir araç olarak uzaktan eğitimin temel parametrelerine doğrudan bağlı olarak gelişmektedir.

Öğretmen adaylarının uzaktan öğretmenlik uygulamasına ilişkin önerileri

Adaylara uzaktan internet tabanlı öğretmenlik uygulama önerilerine ilişkin oluşturulan kodlar ve bunların sıklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarına göre uzaktan öğretmenlik uygulamasının geliştirilmesine ilişkin bulgular

Kodlar	Frekans	Yüzde
Yüz yüze eğitim olanağı tanınmalı	18	40,00
Öğretmen deneyimlerini paylaşma	5	11,00
Örnek/model ders işlemleri deneyimleme	7	15,50
Akademik sunular ve bilimsel araştırmaları inceleme	3	7,00
Mikro öğretim yapma	12	26,50

Adayların büyük bir çoğunluğu, öğretmenlik deneyimi ve uygulamalarında, yüz yüze eğitim ve mikro öğretim olanağı tanınması gerektiğini düşünmektedir.

A7-Okulda mikro öğretimleri hep yüz yüze yaptık fakat stajımızı uzaktan öğretimle yapıyoruz ve çoğumuz nasıl yapacağımızı bilmiyoruz. Okul deneyimi dersini de uzaktan yapmıştık. Gerekli etkinlik ve materyal kullanamıyoruz bu bizi çok zorluyor. Sadece slayt veya bazı programlarla anlatım yapmak zorunda kalıyoruz.

A28-Yüz yüze öğretmenlik uygulaması, uzaktan öğretmenlik uygulamasına göre daha avantajlıdır çünkü öğrencilerle birlikte aynı ortamdayken yürüttüğün bir ders süreci daha kalıcı ve etkili olur. Beden hareketleri, jest ve mimikleri daha etkili şekilde kullanırsın fakat uzaktan öğretmenlik uygulamasında jest ve mimikler çok etkili olmaz. Sınıf yönetimi yüz yüze öğretmenlik uygulamasında, online derslere göre daha kolay sağlanır.

A19-Yüz yüze öğretmenlikte çocukları anlamamızın daha etkili olacağını söyleyebilirim. Çocukların derse odaklanmasını sağlamak da yüz yüze eğitimde daha etkili ve çabuk sağlanabilir. Ev ortamında çocukların dikkatini toplamak daha zor oluyor. Çocukların gözlerinin içine bakarak uyarma durumu ya da bizzat konuşarak gizlilik durumları ile çocukların kendilerini daha rahat anlatabilecekleri durum ortadan kalkıyor.

A34-Uzaktan eğitim uygulaması verdiğimiz bu süreçte bir çok öğretmenimizin stajda bizlere destek verenler için konuşuyorum, böyle bir durumla ilk defa karşılaştıklarını ve bizlerin erken yaşta deneyimleme fırsatımızın şanslı bireyler yaptığını gibi bu tarz söylemler alıyoruz ayrıca okulumuzda verilen eğitim için bizleri sınıfta gerçekten öğretmenlik yapacak düzeye taşıdığını ve süreci iyi yönettiğimizi söylüyorlar. Sınıf içerisinde bir öğretmenin yönetiminin iyi olması lazım fakat uzaktan eğitimde çocukların yanında olmamak bu durumu zorlaştırıyor ve bu sürecin sağlıklı kontrolü biz adaylar için iyi bir beceri kazanımı keza dersler için hazırlanan materyaller ve bilgisayar içi programların kullanımı da iyi bir beceri kazandırıyor bizlere bir çok katkısı daha var ancak aklıma gelenler bunlar.

A35-Yeterli bulmuyorum. Stajları uzaktan yapan öğrencilere bir dönem seminer düzenlenmesi gibi bir önerim olabilir.

A42-Sınıf iklimini göremeyip, sınıf yönetimine hakim olamıyoruz. Kurallar, disiplin, öğrenci gözlemleri, öğretmen-öğrenci ilişkisi gibi durumlarda eksikler yaşıyoruz ve tecrübe edinemiyoruz. Bu konuda tek önerim korona sürecini atlattıktan sonra mesleğe başlarken stajını uzaktan yapan öğrencileri en az 1 dönem tecrübeli öğretmenlerin yanına asistan olarak verilip deneyim kazandırıldıktan sonra mesleğe başlatılmalarıdır.

Adaylar, zorunlu sebeplerden dolayı uzaktan eğitimde olabildiğince bir çok şeye uyum sağlayıp, öğretim sürecine dahil olmuşlardır. Ancak yüz yüze eğitimde kazanacakları farklı deneyimlerin eksikliğini de anlayabilmektedirler. Bu yüzden adaylar kendilerine ya yüz yüze bir staj uygulaması

hakkı ya da mikro öğretimlerle gerçek bir sınıf ortamının canlandırılıp eksik kalan öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesini önermektedirler. Aday evdeyken fakültede veya uygulama okulu ortamında mesleki gelişimle ilgili eğitimlere katılamamakta, ansal olarak görüşmek istedikleri insanlarla görüşmemektedirler. Bu durum onların sorunlarına, sorularına ve mesleki olarak ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilere erişilerini kısıtlamaktadır. Yüz yüze eğitimde, uzaktan eğitimden farklı olarak, hangi materyalleri, yöntem ve teknikleri kullanacaklarına, öğrenci davranışlarını nasıl yöneteceklerine, sınıftaki teknolojik araçları nasıl işleteceklerine, dersi nasıl ölçüp değerlendireceklerine, içeriği nasıl aktaracaklarına, öğrenci kişisel gelişimini takip süreçlerini, model olma ve model gösterme davranışlarını, iletişim ve tahtayı kullanma becerilerini olumsuz olarak etkileyebilecektir.

Sonuç ve tartışma

Araştırma bulgularına göre adaylar, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına göre öğretmenlik uygulamalarının etkililiğinin ve veriminin artıp azalabileceğini belirtmektedirler. Zorunlu nedenlerden dolayı uzaktan işlenen derslerin artı bir deneyim olarak kazanıldığını ancak yüz yüze eğitimde kazanacakları başka öğretmenlik becerilerine ihtiyaç duymaktadırlar.

Bu nedenle zorunlu nedenlerden dolayı uzaktan eğitime geçen öğretmen adaylarının nitelikli bir eğitim alıp almadıkları incelenmelidir. Çünkü öğretmenlik mesleği teori ve uygulamayı içinde barındıran bir meslektir. Uzaktan eğitim uygulamalarında, teorik bilgiden ziyade uygulama boyutunun nasıl gerçekleştiğinin belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bir bütün olarak ele alındığında uzaktan eğitim uygulamalarının niteliği sorgulanmalıdır.

Adayların uzaktan öğretmenlik uygulamasında yaşadıkları sorunların fakültedeki diğer akademik derslerle benzerlik göstermesidir. Bu sorunların başında teknik alt yapı, imkanlar, teknoloji okuryazarlığı gibi dijital platformları kullanım becerileri gelmektedir. Uygulama yapılan sınıfın gerçek ortamda nasıl davrandığı, bu sınıfın yönetimi, zamanın, planlanması, araç gereç ve materyal kullanımı, içerik aktarımı, iletişim, sınıf yönetimi, çatışma yönetimi, v.b. değişkenler test edilememiş olup bir belirsizlik yaratmaktadır. Çünkü, çocukların dijital ortamdaki tepkileri ile gerçek ortamdaki tepkileri farklı olmaktadır. Öğretmenin iletişimi ve kontrolü dijital ortamda yetersiz kalabilmektedir.

Öneriler

Adaylar, bu süreçte yüz yüze eğitimde edinecekleri deneyimlerin eksik olduğuna inanmaktadır. Bu nedenle kendilerine bir yüz yüze bir staj olanağı yaratılması ve teorik ders süresinde de, ilkökul kazanımları dahilinde, mikro öğretimler yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Adaylara, mümkün olduğunda, yüz yüze staj olanağı tanınması, mikro öğretimlerle, usta öğretmen deneyimleri ile örnek ders işleme örnekleri üzerinden düzenlenen etkileşimli eğitimlerle ve bilimsel araştırmalarla

öğretmenlik becerilerinin desteklenmesi önerilmektedir. Uzaktan eğitim uygulamalarının devamı söz konusu olduğunda ise bu sistemleri kullanan öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin adayın ilgisini çeken ve kullanışlı öğretim modellerini tercih etmeleri, fakültelerde uzaktan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili alternatif eğitim öğretim programları planlamaları, ileride yapılacak çalışmalarda öğretmen adaylarının zorunlu sebeplerden dolayı öğretmenlik becerilerini nasıl gerçekleştireceklerine dair model önerileri geliştirilmelidir. Hizmet içi eğitimlerde ise hizmet öncesinde yüz yüze öğretmenlik stajı yapamamış öğretmen adaylarına yönelik tamamlayıcı ve destekleyici çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Altıntaş, S. & Görgen, İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 9(8), 197-208.
- Arıkan, D. Y. (2006). Web tabanlı destekli etkin öğrenme uygulamalarının öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları üzerindeki etkileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1), 23-41.
- Arslan, A. (2020). Öğretmen adayları perspektifinden pandemi öncesi ve sonrası öğrencilere kazandırılması gereken 21. becerilerinin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 553-571.
- Aslan, M. & Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 144-162.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-9.
- Ayvacı, H., Özbek, D. & Bülbül, S. (2019). Bir öğretmenlik uygulaması sürecinin farklı katılımcılar tarafından değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 57-66.
- Barış, M. F. & Çankaya, P. (2016). Akademik personelin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 399-413.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: yeni normal ve yeni eğitim paradigması, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAD)*, 6(3), 112-142.

- Demir, Ö. & Çamlı, Ö. (2011). Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama okullarında karşılaşılan sorunların sınıf ve okul öncesi öğretmenliği öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 117-139.
- Düzgün, S. & Sulak, E. S. (2020). Öğretmen adaylarının covid 19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 619-633.
- Gürbüzürk, O. & Çalış, N. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar (İnönü Üniversitesi örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 108-122.
- Gürer, M. D. Tekinarslan, E. & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal Of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(1), 47-78.
- İnan, C. (2013). Dicle Üniversitesi öğretim üyelerinin uzaktan eğitim konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 66-72.
- Kale, M. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaştıkları sorunlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 255-280.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N. & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.
- Kocadere, A. S. & Aşkar, P. (2013). Okul uygulama derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 27-43.
- Olca, A. & Döş, B. (2016). Turizm eğitimi alan öğrencilerin internete dayalı uzaktan eğitim yöntemine yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 727-750.
- Öner, D. & Adadan, E. (2013). Web tabanlı tabanlı portfolyo oluşturarak öğretmen olmak: Öğretmenlik uygulamaları için pedagojik bir model. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)*, 33(3), 475-493.
- Özdaş, F. & Çakmak, M. (2018). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2747-2766.
- Öztaş, S. & Kılıç, B. (2017). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi'nin uzaktan eğitim şeklinde verilmesinin üniversite öğrencilerinin görüşleri açısından değerlendirilmesi (Kırklareli Üniversitesi örneği). *Turkish History Education Journal*, 6(2), 268-293.

Şimşek, S., Alkan, V. & Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 63-73.

Tosun, Ç. F. (2019). Öğretmenlik uygulamasının süre açısından incelenmesi ve bir çözüm önerisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 839-869.

Tuncer, M. & Bahadır, F. (2017). Uzaktan eğitim programlarının bu programlarda öğrenim gören öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Journal of Educational Reflections*, 1(2), 29-38.

Yalman, M. & Kutluca, T. (2013). Matematik öğretmeni adaylarının bölüm dersleri için kullanılan uzaktan eğitim sistemi hakkındaki yaklaşımları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 197-208.

Yeşilyurt, E. & Semerci, Ç. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması öğretim programı bağlamında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal Of Human Sciences [Online]*, (9)2, 475-499.